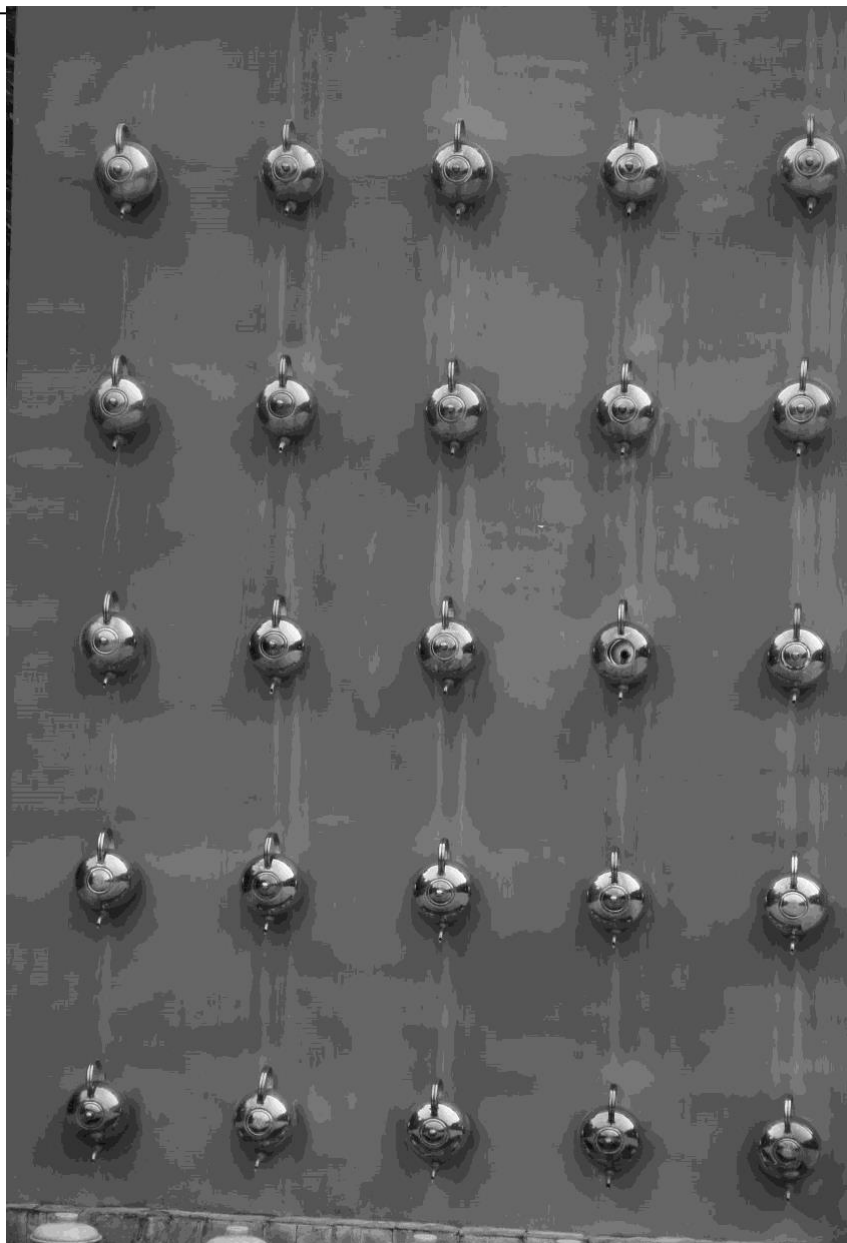

ISSN 2657-3318

MONITOR CHINY-BAŁKANY

WRZESIEŃ 2019

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 17+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

WRZESIEŃ 2019

20 sierpnia: Tianjin Electric Power Construction Co. Ltd. Zainwestuje w serbskim Pancevo. TEPC otrzymało zgodę od Shanghai Electric Group na budowę 160 MW elektrociepłowni w serbskim Pancevo. W listopadzie 2017 r. informowaliśmy o wygranym przetargu przez SEG na inwestycję. Według informacji z tamtego okresu, całość inwestycji miała zakończyć się w czwartym kwartale 2019 r.

2 września: Li Guo z wizytą w Bułgarii. Zastępca dyrektora Generalnej Administracji Celnej ChRL spotkał się z bułgarskim wiceministrem rolnictwa, żywności i leśnictwa Yanko Ivanowem oraz dyrektorem departamentu celnego Georgi Kostovem w celu odbycia dwustronnych rozmów na temat eksportu produktów pochodzenia zwierzęcego i roślinnego. Przede wszystkim chodzi o wzrost eksportu bułgarskich produktów różanych, wiśni a także nasion słonecznika a także produktów mlecznych. Dodatkowo, obie strony podpisały wspólny protokół w sprawie wymogów i kontroli warunków fitosanitarnych przy eksporcie bułgarskiego miodu.

4 września: wizyta radców ekonomicznych ambasady ChRL w Bukareszcie w Rumuńsko-Chińskiej Izbie Handlowo-Przemysłowej. Nicolae Vasilescu, prezes rumuńskiej izby, przyjął radców ekonomicznych chińskiej ambasady w Rumunii. Obie strony zobowiązały się do pogłębienia współpracy środowiska biznesowego w celu wzrostu gospodarczego. Do wiadomości publicznej nie zostały podane szczegółowe ustalenia bądź wspólne projekty, które miałyby być realizowane w najbliższym czasie.

5 września: Serbia walczy o bezpośrednie połączenie lotnicze Belgrad-Pekin. Prezydent Aleksandar Vučić odbył w tej kwestii rozmowę z chińskimi urzędnikami, m.in. Li Binem – przewodniczącym Narodowego Komitetu Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej Chin. Według strony serbskiej istnieją uzasadnione przesłanki w kwestii wznowienia lotów bezpośrednich, bowiem w okresie styczeń-lipiec br. chińscy turyści odwiedzili Serbię w liczbie 73,559, co stanowi wzrost o 38,6% rdr. Serbia – zaraz za Szwajcarią i Belgią – odnotowała w

OBCHODY 70.

ROCZNICY

PROKLAMACJI

CHIŃSKIEJ

REPUBLIKI

LUDOWEJ W

BELGRADZIE

Prezydent Serbii Aleksandar Vučić podkreślił, iż ChRL nie ma bardziej wiarygodnego i szczerego przyjaciela niż Serbia. Prezydent odniósł się także do zarzutów, iż środowisko międzynarodowe oskarża Serbię o bycie największym przyjacielem Chin w Europie, i podkreślił, iż to oskarżenie jest dla jego kraju największą nobilitacją i obiecał, iż taki stan rzeczy utrzyma się w przyszłości.

tym roku trzeci największy wzrost liczby chińskich turystów w Europie. Obecnie Belgrad jest jedenastą najpopularniejszą nieobsługiwaną bezpośrednim lotem trasą z lotniska w Szanghaju.

6 września: wiceprzewodniczący Chińskiej Centralnej Komisji Wojskowej z wizytą w Belgradzie. Zhang Youxia spotkał się z serbskim prezydentem Aleksandarem Vuciciem w celu omówienia szczegółów dotyczących współpracy wojskowej. W tym celu Zhang odbył również rozmowę z serbskim ministrem obrony Aleksandarem Vulinem. Ponadto obie strony podpisały protokół ustaleń w sprawie otwarcia centrum tradycyjnej medycyny chińskiej na serbskiej wojskowej uczelni medycznej.

8 września: chińsko-bułgarska baza przemysłu różanego w Chinach. W chińskim mieście Guiyang zainaugurowano wspólną inicjatywę, która opierać się będzie na bułgarskiej technologii produkcji m.in. olejku różanego. Projekt to efekt współpracy Bulgaria Damascus (China), China Railway 20th Bureau Group oraz Dysktryktu Liuzhi miasta Liupanshui z prowincji Guizhou.

9 września: grecki premier chwali współpracę z Chinami. Podczas 84. Międzynarodowych Targów w Tesalonikach, Kyriakos Mitsotakis w samych superlatywach wypowiadał się na temat wielopłaszczyznowej współpracy z ChRL, która pomaga w wymiarze gospodarczym na odbudowę państwa. Grecki premier największe nadzieje wiąże z ekspansją firmy COSCO na greckim rynku. Plany chińskiej firmy wobec greckiego rynku zawierają rozbudowę tamtejszej infrastruktury a także budowę hoteli. Szacowana wartość tychże inwestycji wynosi ca. 800 mln EUR., a według wstępnych obliczeń, 2500 osób ma być zaangażowane na etapie realizacji inwestycji, które ostatecznie mają utworzyć 3000 nowych miejsc pracy.

10 września: rosną kontrowersje ws. przyszłości Huawei w Rumunii. Ambasador USA przy Unii Europejskiej – Gordon Sondland – w odpowiedzi na pytanie, co Stany Zjednoczone doradzają swym europejskim sojusznikom ws. kontraktowania Huawei na wykonawcę sieci 5G odpowiedział, iż celem Rumunii powinno być pozostanie „państwem wolnym od Huawei” (zob. kom.)

11 września: prezydent Macedonii Północnej wyraża nadzieję na rozwój stosunków bilateralnych z Chinami. Prezydent podkreślił, iż Macedonia Północna przywiązuje wielką wagę i chęć do rozwoju kontaktów dwustronnych i ma nadzieję na wprowadzenie stosunków bilateralnych na nowy poziom. Ponadto, Stewo Pendarowski podkreślił, iż kraj ściśle przestrzega zasady „jednych Chin: i ma nadzieję, że obie strony będą częściej korzystać z mechanizmu współpracy 17+1 w wymianie dwustronnej. Przemówienie prezydenta Macedonii Północnej było częścią oficjalnej uroczystości akceptacji listów uwierzytelniających dla nowego ambasadora ChRL – Zhang Zuo. Zhang pełnił wcześniej funkcję ambasadora ChRL w Bangladeszu.

12 września: Serbia dokonuje zakupu dronów wojskowych z ChRL. Serbski minister obrony narodowej Aleksander Vulin potwierdził zawarcie wiążącej umowy na zakup dziewięciu dronów Wing Loong o nazwie Chengdu Pterodactyl-1.

13 września: China Yanfeng Automobile z planowaną inwestycją w serbskim Kragujevac. Firma zajmuje się produkcją materiałów używanych do wykończenia wnętrza samochodów. Zarząd miasta Kragujevac oświadczył, iż firma planuje uruchomienie nowego zakładu produkcyjnego do końca 2019 r. Fabryka zajmie powierzchnię 18,5 tys. mkw. i stworzy ponad 200 nowych miejsc pracy. Przypomnijmy, iż Kragujevac jest również miejscem fabryki Fiata, który do końca 2018 r. w największym stopniu odpowiadał za serbski eksport.

16 września: chińska państwowa firma wyraża zainteresowanie budową lotniska w Bośni i Hercegowinie. Aviation Industry Corporation of China (AVIC) zgłosiła zainteresowanie projektem budowy lotniska w Trebinje na południu kraju. Według wstępnych planów, lotnisko miałyby obsługiwać 260 tys. pasażerów rocznie i mieć pas startowy o długości 2,6 km.

16 września: delegacja prowincji Guizhou z wizytą w Grecji. Delegacja przewodzona przez gubernatora Qi Qina odbyła rozmowy m.in. z greckim ministrem turystyki Harisem Theoharisem a także przedstawicielami regionu peloponeskiego z którym władze chińskiej prowincji podpisały protokół ustaleń w celu nawiązania przyjaznych stosunków pomiędzy regionami administracyjnymi.

17 września: inauguracja prac chińsko-rumuńskiej grupy roboczej ds. handlu. Spotkanie inauguracyjne grupy odbyło się w Bukareszcie. Ze strony ChRL w wydarzeniu uczestniczyli m.in. przedstawiciele Departamentu Handlu Zagranicznego w Ministerstwie Handlu ChRL. Spotkanie miało na celu identyfikację najważniejszych płaszczyzn współpracy do których zaliczono m.in. handel za pomocą platform internetowych, usprawnienie handlu dwustronnego, promocja eksportu, wspólne stoiska podczas targów importowych a także koordynacja i pomoc w kwestii budowania przyjaznego otoczenia biznesowego.

17 września: delegacja Biura Handlowego miasta Shenzhen z wizytą w Grecji, Serbii i Turcji. Podczas wizyt w Europie, chińska delegacja skupiała się przede wszystkim na promocji dwustronnej współpracy inwestycyjnej w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku oraz stworzenia mechanizmu promocji inwestycji i innych kluczowych dla wymiany gospodarczej wydarzeń.

18 września: Aleksandar Antić: Zijin Mining Group planuje budowę huty miedzi w Majdanpek. Według serbskiego ministra energii, chińska firma planuje przedłożenie stosownych dokumentów w celu budowy huty do końca bieżącego roku

kalendarzowego. Kopalnie Jama i Cerovo w Mandanpek leżącym przy granicy z Rumunią są serbskim zagłębem miedziowym. Zijin Mining Group zrealizowało już inwestycję w hucie RTB Bor, zmieniając jej nazwę na Zijin Bor Copper. Antić przekazał również informację, iż po wykonaniu inwestycji Serbia stanie się trzecim co do wielkości producentem miedzi w Europie a jej udział w krajowym PKB wzrośnie z 1 do 5%.

19 września: Bank of China opóźnia wejście na rynek rumuński. Z informacji przedstawionych przez przedstawicieli Banca Nationala a Romaniei, BNR (Narodowy Bank Rumunii), zainteresowaniem na wejście na rynek rumuński wyraziły dwa chińskie banki – Bank of China oraz Agricultural Bank of China nadal nie złożyły wniosków o akredytację w celu prowadzenia działalności komercyjnej na terenie państwa.

19 września: rumuńska premier zapewnia o chęci kontynuacji współpracy na najwyższym szczeblu. Viorica Dancila zapewniła chińskich przedstawicieli biznesu, iż jej kraj jest chętny do kontynuacji dialogu na temat korzystnych dla obu stron projektów gospodarczych i współpracy sektorowej z Chinami. Chińska ambasador w Bukareszcie Jiang Yu wezwała władze rumuńskie do zapewnienia uczciwego, sprawiedliwego i niedyskryminacyjnego otoczenia biznesowego dla wszystkich zagranicznych firm w kraju. Wezwanie to bezpośrednio odnosi się do niepewnej sytuacji firmy Huawei w Rumunii.

21 września: obchody 70. rocznicy proklamacji Chińskiej Republiki Ludowej w Belgradzie. W belgradzkim Sava Centar odbyły się obchody uroczystości z okazji 70. rocznicy proklamacji ChRL w której uczestniczyli m.in. Prezydent i Premier Serbii (zob. kom.).

21 września: Ana Brnabić przyjęła delegację Najwyższego Sądu Ludowego ChRL. Serbska premier w spotkaniu z prezesem NSL ChRL Zhou Jiangiem podkreśliła znaczenie roli Chin w kwestii poszanowania i obrony prawa na arenie międzynarodowego. Owocem wizyty jest protokół ustaleń z Najwyższym Sądem Kasacyjnym Serbii, który ma przyczynić się do poprawy współpracy między dwoma krajami w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości a także szkoleń i administracji sądowej.

22 września: delegacja Generalnej Administracji Celnej ChRL w Rumunii. Wang Lingqi poprowadził chińską delegację na spotkanie z Sekretarzem Stanu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rumunii Dumitru Botănoiu w celu wzmocnienia współpracy w kwestiach fitosanitarnych a także zwiększenia eksportu mięs i zbóż pochodzących z Rumunii. Wang złożył również wizytę w rumuńskim porcie w Konstancy.

23 września: Inicjatywa Na Rzecz Budowy Społeczności Jedwabnego Szlaku powstała w Bukareszcie (The Silk Road Community Road Initiative). Oficjalnej

inauguracji inicjatywy dokonał rumuński minister gospodarki Nicolae Badalau, wspominając o kluczowym wkładzie współpracy na szczeblu lokalnym dla dalszego rozwoju inicjatywy. Sama inicjatywa ma skupić się na wymianie kulturalnej i międzyludzkiej. Inicjatywa została zainicjowana przez China NGO Network for International Exchanges (CNIE) podczas drugiego Forum Pasa i Szlaku dla Współpracy Międzynarodowej, które odbyło się w kwietniu br.

23 września: rumuńska minister sprawiedliwości przyjmuje delegację z Chin.

Ana Birchall spotkała się z chińską delegacją w ramach konsultacji konsularnych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Spotkania odbyły się w kontekście obchodów 70-lecia nawiązania chińsko-rumuńskich stosunków dyplomatycznych. Pośród poruszanych tematów pojawiła się współpraca w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości z naciskiem na warunki zawarcia dwustronnego porozumienia w sprawie transferu osób skazanych. Jest to odpowiedź na rosnące zapotrzebowanie obywateli Rumunii zatrzymanych w ChRL, którzy złożyli wnioski o kontynuowanie kary w Rumunii.

25 września: piąta runda konsultacji konsularnych Chiny-Rumunia.

W Bukareszcie odbyły się konsultacje konsularne w wyniku których poprawie ulec ma dwustronna wymiana personelu, obywateli a także współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa.

25 września: inauguracja nowego połączenia kolejowego Chiny-Serbia.

Skład wypełniony częściami mechanicznymi oraz materiałami używanymi do budowy linii kolejowych wyruszył 24 września z Jinan, stolicy prow. Shandong we wschodnich Chinach. Dotarcie pociągu towarowego do Belgradu przez Kazachstan, Rosję, Ukrainę, Słowację i Węgry ma zająć ok. 25 dni a cała trasa ma długość 10,5 tys. km.

25 września: Spotkanie Wang Yi – Nikos Dendias.

Do spotkania chińskiego premiera i greckiego ministra spraw zagranicznych doszło przy okazji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku. Obie strony wyraziły chęć do dalszego pogłębiania korzystnej współpracy gospodarczej oraz kulturalnej. Wang Yi zaproponował honorowe miejsce dla Grecji podczas China International Import Expo (CIIE). Dendias ze swojej strony zapewnił o aktywnym uczestnictwie Grecji w inicjatywach Pasa i Szlaku oraz mechanizmie współpracy 17+1.

KOMENTARZ

Narastające napięcie ws. Huawei w Rumunii – jak w pozostałych przypadkach państw EŚW – jest pokłosiem napięcia dyplomatycznego Pekin-Waszyngton.

Czynnikiem eskalującym napięcie jest wypowiedź ambasadora USA przy UE, Gordona Sondlanda, który otwarcie przyznał, iż najlepszym wyjściem dla bałkańskiego państwa będzie odstąpienie od współpracy z chińskim gigantem

telekomunikacyjnym. W sierpniu br. doszło do spotkania prezydentów Rumunii i USA, podczas którego doszło do podpisania protokołu ustaleń w kwestii planowanego rozwoju technologicznego Rumunii, w tym budowania krytycznej dla bezpieczeństwa państwa infrastruktury telekomunikacyjnej. Według Sondlanda, Rumunia dokonała analizy ryzyka przy wykorzystaniu sieci 5G i uznała, iż użycie chińskiej technologii nie jest najlepszym rozwiązaniem a amerykański rząd pochwala takie stanowisko. W odpowiedzi na niniejszy wywiad, Huawei wystosował oświadczenie, w którym zarzuca się Sondlandowi „bezpodstawne zarzuty a także ingerencję w rumuńskie otoczenie biznesowe”. W komunikacie firmy znajdują się również wezwania do przedstawienia konkretnych argumentów oraz orzeczenie, iż cała sytuacja to jedynie „motywowana politycznie akcja przeciwko Huawei”.

We wspomnianym wcześniej memorandum podpisanym przez Klause Iohannisa oraz Donalda Trumpa miały znaleźć się – skądinąd znane z rodzimego podwórka – zapisy dotyczące kryteriów wyboru dostawcy technologii 5G. Wśród nich wymienia się m.in. etyczne zachowanie się firmy *ergo* brak negatywnej historii wskazującej na szpiegostwo a także przejrzystą strukturę akcjonariatu *ergo* brak powiązań z obcym rządem. Prezydent Iohannis po podpisaniu memorandum powiedział, iż nie odnosi się ono stricte do konkretnej firmy a określa jedynie niektóre kryteria przejrzystości, zgodności z rządami prawa itd.

Amerykańską motywacją do zablokowania działań Huawei w regionie EŚW jest fakt, iż większość z państw regionu są członkami NATO. Rumunia w tym kontekście jest jednym z kluczowych państw wschodniej flanki Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, bowiem tam w 2016 r. uruchomiono elementy amerykańskiej tarczy antyrakietowej.

W tym kontekście należy wspomnieć również o wizycie Radosława Kędzia, wiceprezesa Huawei ds. Regionu Europy Środkowo-Wschodniej i krajów nordyckich, który po podpisaniu memorandum udał się do Rumunii w celu omówienia potencjalnego zakazu przeciwko Huawei na aukcji pasm częstotliwości sieci 5G. Podmiotem przeprowadzającym aukcję jest ANCOM (National Authority for Management and Regulation in Communications of Romania). Kędzia wyraził swoje zaskoczenie i określił działanie państwa jako „nieuzasadnioną akceptację niejasnych i niesprawiedliwych oskarżeń wyrażonych przez USA”. Ponadto, regionalny wiceprezes Huawei podkreślił, iż firma jest ważnym inwestorem zagranicznym w Rumunii, płacącym podatki liczące setki milionów euro w skali roku. Wcześniej, Radosław Kędzia nie wykluczył procesu sądowego przeciwko rumuńskiej administracji w przypadku nałożenia bezpodstawnego zakazu działalności dla firmy.

Obchody 70. rocznicy proklamacji Chińskiej Republiki Ludowej w Belgradzie zgromadziły najważniejsze osoby w państwie. Prezydent Serbii Aleksandar Vučić podkreślił, iż ChRL nie ma bardziej wiarygodnego i szczerego przyjaciela niż Serbia.

Prezydent odniósł się także do zarzutów, iż środowisko międzynarodowe oskarża Serbię o bycie największym przyjacielem Chin w Europie, i podkreślił, iż to oskarżenie jest dla jego kraju największą nobilitacją i obiecał, iż taki stan rzeczy utrzyma się w przyszłości. Vucić wspomniał również o fali turystów z Chin, która co roku odwiedza europejski kraj. W pierwszych siedmiu miesiącach 2019 roku liczba chińskich turystów wyniosła 73.559 osób i oczekuje się, iż ich ostateczna liczba znacznie przekroczy poziom znany z 2018 r.

Serbski prezydent podczas swego przemówienia odniósł się do emocji towarzyszącym stosunkom bilateralnym z Chinami. Przy tej okazji wspomniał o bohaterskim czynie chińskich dyplomatów, którzy pomimo bombardowania ambasady ChRL zdecydowali się pozostać w Serbii podczas konfliktu z NATO. Odnosząc się do tego wydarzenia, Vucić podziękował za wsparcie integralności terytorialnej Serbii i wyraził nadzieję na ostateczne rozwiązanie kwestii Kosowa oraz że Chińska Republika Ludowa może liczyć na serbskie wsparcie w „radzeniu sobie z podobnymi problemami”.

Aleksandar Vucić w samych superlatywach wypowiadał się również o dokonaniach ChRL w kontekście walki z ubóstwem i gwałtownym rozwojem gospodarczym oraz społecznym. Nie należy mieć wątpliwości, iż utrzymanie takiej retoryki ma za zadanie konsolidację stosunków dwustronnych na linii Pekin-Belgrad. Dla Serbii jest to kluczowe w co najmniej dwóch aspektach: ekonomicznym, bowiem oddziaływanie Moskwy w tej kwestii jest wyraźnie słabnące a także w aspekcie politycznym, bowiem Chiny silnie wspierają integralność terytorialną Serbii, wobec powyższego mają silne wsparcie w Kwestii Kosowa w Radzie Bezpieczeństwa ONZ.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

